

กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์
**Strategy for Development of Student's Ethics Under the Office of
Prachuap Khiri Khan Primary Educational Service**

นุกุลปานมัจฉา¹ และ วิเชียร รุ้ยอินยง²

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Nukul Panmujcha¹ and Wichian Rooyuenyong²

North Eastern University, Thailand

Email : Wichian2011@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็น และสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ครูผู้สอนจำนวน 280 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 27 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 334 คน เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.85 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และรองลงมา คือ การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนรองลงมา คือ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

2. กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน 6 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี 3 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน 5 มาตรการ

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 2 มาตรการ

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม; กลยุทธ์;โรงเรียนชั้นประถมศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study current conditions desirable conditions and requirements strategy for development of student's ethics under the office of prachuapkhiri khan primary educational service. The sample was used in this study ;27 administrators, 280 teacher, and chairman of the basic education institution 27, a total of 334 persons. The instrument for data collection was 5-level rating scale questionnaire with IOC value between 0.85-1.00, and overall validity value of 0.98.

The research findings were as follows :

1. Currentconditions desirable conditions and requirements strategy for developmentof student's ethics under the office of prachuapkhiri khan primary educational service. The overall level is moderate. The highest average;Development by setting up a school environment, Developed using good examples, Developed by student development activities, Development by teaching and learning and Development by community involvement. Desirable condition overall level is very high. The highest average; development of teaching and learning, developed by student development

activities, developed using good examples, development by community involvement and development by setting up a school environment.

2. Strategy for Development of student's ethics under the office of prachuapkhiri khan primary educational service; strategy

1: Development by teaching and learning 6 measure ; strategy

2: Developed by student development activities 4 measure; strategy

3: Developed using good examples 3 measure ; strategy

4: Development by setting up a school environment 5 measure; strategy

5: Development by community involvement 2 measure.

Keywords: Moral development; Strategy; Primary School

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันนี้อยู่ในภาวะวิกฤติในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านคุณธรรม จริยธรรม นักการเมือง ข้าราชการประจำหรือคนในแวดวงอาชีพอื่นๆ ภาพที่เห็นชัดเจนและเป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้ก็คือ การทุจริตคอร์รัปชันการก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา รวมถึงการแต่งกายล่อแหลมที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศของนักศึกษาหญิง การขายบริการทางเพศของนักศึกษา การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันฉันทสามิภรรยา การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบันเหล่านี้เป็นต้นสภาพสังคมโลกวัตถุนิยมที่สลับซับซ้อนในปัจจุบัน นำไปสู่ปัญหาของบุคคลหรือสังคมที่นับวันจะทวีความรุนแรงและกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อวิถีเรียบง่ายดั้งเดิมของไทย วิถีชีวิตแม้จะสะดวกสบายมากขึ้นแต่ความสุขกลับลดลง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ความสัมพันธ์ในครอบครัวหรือชุมชนเสื่อมถอยลง (Office of the National Economic and Social Development Board, 2006 : 15) ทุกสังคมต้องการคนดี การสร้างคนดีจึงเป็นพันธกิจจำเป็นในการสร้างภูมิคุ้มกันไว้ต้านความเลวร้ายที่กำลังกัดกร่อนสังคม ในทำนองเดียวกันพันธกิจสำคัญของการศึกษาคือปลูกฝังคุณความดีให้เป็นภูมิคุ้มกันเยาวชน เตรียมผู้เยาว์ให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี (Nakhonthap, 2005 : 45)

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพจะต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย และด้านจิตพิสัย โดยเฉพาะในด้านจิตพิสัยถือว่ามีความสำคัญและเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง และนอกจากนี้จำเป็นจะต้องเน้นการให้การศึกษา

ควบคู่ไปกับคุณธรรมและจริยธรรม เพราะถ้าคนมีความรู้แต่ขาดคุณธรรมและจริยธรรมสังคมก็จะขาดความสงบร่มเย็นเป็นสุขและมีปัญหาที่สับสนวุ่นวาย ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงถือว่า มีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินการในการดำเนินการให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายนี้ได้ เพราะสถาบันการศึกษามีหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความรู้ อบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา มีหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และวิชาการต่างๆ ให้แก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง 12-18 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี และในขณะเดียวกันก็เป็นวัยที่กระทำความผิดได้ง่ายที่สุดเนื่องจากมีความมั่นใจในตัวเองสูง จึงเป็นวัยที่ควรได้รับการปลูกฝังในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกที่ดี เพื่อก่อให้เกิดความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจด้วยตนเอง โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงามและการยอมรับของสังคม (Ministry of Education, 2008 : 3-6)

การสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนถือเป็นการบ่มเพาะจิตสำนึกด้านคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและนำไปสู่สังคมที่ดีในอนาคต ซึ่งจะเห็นผลได้มากน้อยเพียงใดนั้น ครูและบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน ตลอดจนทุกภาคส่วนต้องเห็นความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันในการสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ภารกิจหลักของการพัฒนาประเทศก็คือการจัดการศึกษาให้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทั้งคุณภาพและคุณธรรมควบคู่ไปด้วยกัน และต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต และต้องเน้นเป็นพิเศษในช่วง 10 ปีแรกของชีวิต ด้วยการสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพที่สมดุลและสมบูรณ์ให้แก่เด็กโดยใช้กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น มีวินัยเสียสละกตัญญูกตเวที สามัคคี ซื่อสัตย์ ฯลฯ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมไว้ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมและสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม (Ministry of Education, 2008 : 146)

จากสภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวข้องข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ และเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสามารถพัฒนาคุณธรรม

จริยธรรมให้อยู่ในระดับดีมากทุกโรงเรียนจึงได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ขึ้นซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาอื่นๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้นักเรียนมีพัฒนาการในเรื่องดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
 - 1.1 คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ 4 ประการ ได้แก่ 1) วินัย 2) ความรับผิดชอบ 3) มุ่งมั่นในการทำงาน 4) จิตสาธารณะ
 - 1.2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ประกอบด้วย 5 แนวทาง ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการใช้แบบอย่างที่ดี การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม
2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย
 - 2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 208 คน ครูผู้สอนจำนวน 2,114 คนและประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 208 คน รวมทั้งสิ้น 2,530 คน
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 334 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 27 คน ครูผู้สอนจำนวน 280 คน และประธานกรรมการสถานศึกษา จำนวน 27 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบสัมภาษณ์แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ โรงเรียนบ้านเนินกรวด โรงเรียนอนุบาลสามร้อยยอด และโรงเรียนบ้านลาดวิถี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) พิจารณาจากโรงเรียนที่ผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) และเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นกรณีศึกษาแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 4 ยกร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนซึ่งประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก เป้าประสงค์ มาตรการ และตัวชี้วัด ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่ผ่านความเห็นชอบและตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

ขั้นตอนที่ 5 รวบรวมข้อมูลจากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผลลัพธ์จากการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ร่างกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่ผ่านความเห็นชอบและตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินกลยุทธ์ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์ฯ สรุปและนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ผลลัพธ์การวิจัยคือ กลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่าโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาคือ การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

2. สภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือการพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3. ความต้องการจำเป็น PNI ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์พบว่า โดยรวม $PNI = 0.32$ ด้านที่มี PNI สูงสุดคือ การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน, การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม $PNI = 0.34$ การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน $PNI = 0.32$ การพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี $PNI = 0.31$ และด้านการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน $PNI = 0.30$

4. สรุปกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เรียงลำดับตามความต้องการจำเป็นปรากฏดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 6 มาตรการ

1) มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะในการจัดการเรียนการสอน

2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไปพร้อมๆ กับเนื้อหาวิชาอื่น

3) จัดโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4) พัฒนาวัดกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

5) กำหนดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนการเสริมสร้างวินัยความ รับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

6) กำหนดวัตถุประสงค์การเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบมุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน ประกอบด้วย 4 มาตรการ

1) จัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างวินัย ความ รับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

2) จัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

3) จัดกิจกรรมชุมนุม/ชมรม เพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการ ทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

4) จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะให้กับผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี ประกอบด้วย 3 มาตรการ

1) ส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนและสังคม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานและมีจิตสาธารณะ

2) ผู้บริหาร ครูและบุคลากรประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความ มีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงาน และจิตสาธารณะ

3) จัดกิจกรรมยกย่องและเชิดชูครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่ประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนประกอบด้วย 5 มาตรการ

- 1) จัดห้องจริยศึกษาให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ
- 2) จัดทำป้ายข้อคิดข้อเตือนใจ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้นเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ
- 3) จัดป้ายนิเทศ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้นเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ โดยนำศาสตร์พระราชามาชูรณาการ
- 4) มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการปรับปรุงและดูแลสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนให้กับผู้นเรียน
- 5) จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้มีความสะอาด จัดโต๊ะและเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างวินัยให้กับผู้นเรียน

กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมประกอบด้วย 2 มาตรการ

- 1) เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- 2) จัดกิจกรรมให้ครูไปเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง แก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน และเสริมสร้างให้ผู้นเรียนมีวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการทำงานและจิตสาธารณะ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยคณะผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นน่าสนใจ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคน ช่วยให้บุคคลในสังคมเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ มีลักษณะนิสัยสามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในขอบเขตที่ดีงาม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรม เป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบและประพฤติชอบ

ความสงบสุขและความเจริญก้าวหน้าจะบังเกิดขึ้น เมื่อคนในสังคมมีคุณธรรม นโยบายสังคมของรัฐบาลมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมเข้มแข็งให้คนในชาติอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างสมานฉันท์บนพื้นฐานของคุณธรรม การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจะต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็ก ต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรู้กับคุณธรรมควบคู่กัน การเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการกำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้นการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการจัดการเรียนการสอน ในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมกับเนื้อหาวิชาอื่นรวมทั้งการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนอกจากนี้ หลักสูตรใหม่ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่ เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะจะต้องเริ่มต้นจากการที่ครูผู้สอนร่วมกันวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ว่าสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องใดบ้างแม้จะเป็นสาระการเรียนรู้เดียวกันยังสามารถสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกันให้เหมาะสมตามวัยและชั้นปี แล้วจึงกำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมได้อย่างต่อเนื่องและไม่ซ้ำซ้อน สอดคล้องกับแนวคิดของ แนวคิดพื้นฐานของโคลเบอร์ก (Kohlberg) จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ในการตัดสินใจตัดสินความถูกต้องของการกระทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางปัญญาซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคลเหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง ความสามารถด้านความคิดของบุคคลในการจำแนกว่าการปฏิบัติแบบใดถูกต้อง ไม่ถูกต้อง ดี ไม่ดี ควรไม่ควร ตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่ง และเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำหน้าที่เป็นเหตุจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมทั้งบุคคลสามารถประเมินคุณธรรม จริยธรรมของผู้อื่นได้ โดยการสังเกตและซักถามเหตุผลที่การตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งนั้นๆ การพัฒนาจริยธรรม โดยวิธีฝึกยกระดับความสามารถในการตัดสินใจและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หลักการสำคัญ คือ การกระตุ้นให้บุคคลเกิดความขัดแย้งทางความคิดระหว่างความรู้หรือเหตุผลที่มีอยู่เดิมกับความรู้หรือเหตุผลที่ได้รับใหม่ ซึ่งอาจใช้วิธีให้เขาได้รับรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งแตกต่างไปจากความคิดและเหตุผลของตนเอง และสอดรับกับงานวิจัยของ สุภาพร สุขสวัสดิ์ Suksawat (2009 : 58) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาและแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีรัตนบุรี ตามความเห็นของผู้บริหารครู

กรรมการนักเรียน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของครูและบุคลากรในโรงเรียน ด้านการประเมินผลเพื่อพัฒนา ด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนา และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองศรีษะเกษ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีความต้องการในด้านการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี การพัฒนาด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และการพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนโดยการพัฒนาจิตสาธารณะ พัฒนาวินัย พัฒนาความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยไปพร้อมกับเนื้อหาวิชาอื่น กำหนดรูปแบบการสอนเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยโดยใช้รูปแบบการสอนด้วยวิธีต่างๆ หลายวิธี เช่น กรณีตัวอย่าง การใช้ข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านวินัยในการจัดการเรียนการสอน สอดรับกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ สาละสุตา Lasasuta (2009 : 26) ได้ทำการศึกษาการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนกุมารร้อยเอ็ด มีนักเรียนจำนวนหนึ่งสมควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความประหยัด ด้านความซื่อสัตย์ และด้านความรับผิดชอบ และได้ดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในด้านต่างๆ ด้วยการวางแผนดำเนินการ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และการนิเทศติดตามผล ส่งผลให้การดำเนินงาน ผลการพัฒนาประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจโดยนักเรียนมีพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

3. กลยุทธ์ที่ได้ คือ กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กลยุทธ์ที่ 3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดี

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและ
กลยุทธ์ที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งในแต่
กลยุทธ์มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมด้านวินัย ความรับผิดชอบ มุ่งมั่นในการ
ทำงาน และจิตสาธารณะซึ่งคุณธรรมจริยธรรมคือหลักความประพฤติปฏิบัติ หลักในการ
ดำเนินชีวิตหรือความประพฤติอันประเสริฐ ที่ให้เกิดคุณงามความดี ความถูกต้อง ความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่นมั่นคงปลอดภัยใน
การดำเนินชีวิต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูธรรมธราจารย์ (ไสว สมภาร)
PhrakhuThamtharachan (SawaiSomphan) (2016 : 14) ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์ใน
การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็น
PNI_{modified} ของกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อธิศีลสิกขา คือ ศีล
เน้นกายกรรม และวจีกรรม ในภาพรวมเท่ากับ 0.18 จะได้อัตราการเปลี่ยนแปลงในเชิง
พัฒนาการจากสภาพปัจจุบันไปยังสภาพที่พึงประสงค์มีค่าคิดเป็น ร้อยละ 18

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนไปสู่การปฏิบัติใน
สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและควรเสริมสร้างให้เกิดความ
ตระหนักร่วมกันเป็นเบื้องต้น และมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องจึงจะประสบความสำเร็จ
ได้

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

2.1 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดการเรียนการสอนต้องจัด
โครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดหน่วยการเรียนรู้ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม และมีการบูรณาการในกลุ่มสาระอื่นๆ และต้องกำหนดไว้ในแผนจัดการ
เรียนรู้ทุกชั้นตอน มีการวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในแผน และนิเทศ
การจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.2 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรมีการนำคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปบูรณาการในแต่ละกิจกรรมควรกำหนดเกณฑ์การประเมิน และมีการวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมในแต่ละกิจกรรมด้วย

2.3 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการใช้แบบอย่างที่ดีผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีก่อน ควรส่งเสริมให้นักเรียนรุ่นพี่ พ่อแม่ ผู้ปกครองประพฤติและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและควรมีการยกย่องเชิดชูผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านต่างๆ

2.4 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและภายในโรงเรียนให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยจะช่วยในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และการพัฒนาด้านต่างๆ ของนักเรียนเป็นอย่างดี และบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการวางแผนดำเนินการ และดูแลรักษาร่วมกัน

2.5 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้วยการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้มากขึ้นในทุกๆด้าน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติสูงสุด จึงควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาด้วยการจัดการเรียนการสอนเพื่ออบรมจิตให้สงบมั่นคงเป็นสมาธิเพื่อการพัฒนาโรงเรียนซึ่งผลของการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ทั้งภาพรวมระดับสถานศึกษา

3.2 จากการจัดสนทนากลุ่มและลงภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยในครั้งนี้ พบว่าอาจมีปัจจัยภายนอกอื่นที่ส่งผลต่อกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนเช่น นโยบายของรัฐบาล สมรรถนะของผู้บริหาร ครูผู้สอน รวมถึงกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง แต่ละสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน ซึ่งการวิจัยครั้งต่อไปควรนำตัวแปรนอกดังกล่าวมาพิจารณาด้วย

3.3 กลยุทธ์ที่ได้สร้างขึ้น สามารถนำไปศึกษาวิจัยเป็นกลยุทธ์เทียบเคียงใช้กับสถาบันการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งเป็นการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับนักเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีคุณภาพต่อไป

3.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมสำหรับนักเรียนเช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับพฤติกรรม
ของนักเรียนในลำดับต่อไป

References

- Nakhonthap, A. (2005). *The principles and concepts of educational contexts*. (2nded.). Nonthaburi : SukhothaiThammathirat Open University.
- Ministry of Education.(2008). *Development of learning activities. According to the Basic Education Curriculum 2008*. Bangkok : Bureau of Academic and Educational Standards. Printing Agriculture Cooperatives of Thailand.
- Office of the National Economic and Social Development Board.(2006). *National Economic and Social Development Plan No. 10 (2007-2011)*. Bangkok : The Prime Minister.
- Phrakhruthamtharachan(SawaiSomphan). (2016). *Moral Development Strategy Ethics for students in basic education Under the Office of KhonKaen Primary Education Area 1*. Doctoral dissertation. Educational Administration : Northeastern University.
- Suksawat, S. (2009). *Moral development of students NonthaburiLadprao School*. Master's thesis : Silpakorn University.
- Salasuta,W. (2009). *The Enhancement of Morality and Ethics in Range 3 Students of the Holy Infant Jesus Roi-et School, Roi-et Educational Service Area Office 1*. Master Thesis : RajabhatMahasarakham University.